

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnar-
jevih zvezkov ter vseh priprav za
obratno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

sta priredila vijolinska učitelja Žiga Pol-
šek in Josip Vedral. Partituri drugega
zvezka je priložen tudi vijolinski glas za
igralca. — Cena za Deyove samospeve
znaša za nečlane 5 K, za Album 25 pesmi
za gosli pa 3 K, posamezni vijolinski gla-
sovi se še posebe dobivajo po 30 v. Kdor
pa pristopi kot član h Glasbeni Matici,
dobi oba zvezka za članarino 6 K. Raz-
pošiljanje muzikalij dosedanjim članom se
te dni prične ljubljanskim članom po dru-
štvenih listih, izvenljubljanskim pa po
poverjenikih v kraje, kjer obstoje, kjer pa
poverjenikov ni na osebni naslov po pošti.
Za leto 1913/14. se nameravajo izdati
»Zlata kroglica« dr. A. Schwaba, »Slo-
venske kroglice narodne pesmi«, ki jih je
nabral g. Zdravko Šusteršič, in še druge
muzikalije, o katerih bo odbor »Glasbene
Matice« v kratkem sklepal. Odbor »Glas-
bene Matice« prosi, da ostanejo vsi dose-
dajni člani društva zvesti, vabi pa gosto-
ljubne Slovence sploh, da pristopijo h
»Glasbeni Matici« kot podporni člani.
Prijava se pošilja »Glasbeni Matici« lah-
ko po dopisnici. Želeči je, da bi vsi glas-
boljubni Slovenci pristopili kot člani h
»Glasbeni Matici« in z letno članarino
6 K podpirali kulturno delovanje »Glasbe-
ne Matice«.

Politiški pregled.

* Za bosanske izseljence Mohamed-
dince stotisočaki. Kako dobra je avstrijska
vlada, kako mehko srce ima in kako
dobrohotno se odpira njena mošnja zlat-
nikov in jih trosi kot zlat dež — toda ne
za svoje narode, ne za narode slovanske,
ki so Avstriji največja opora — marveč
za one Mohamedance, ki so za aneksije
Bosne iz mržnje do Avstrije pobegnili in
se naselili v nekdanjih turških pokrajinah,
katere so sedaj rešili večstoletnega rob-
stva slovanski balkanski junaki. Avstrija
uvažja te Mohamedance zopet v Bosno na
svoje stroške in dobrohotno jim deli ve-
likanska ozemlja v Bosni in Hercegovini.
Mohamedanci se bodo šveda sedaj pre-
levili, pozabili bodo mržnjo do Avstrije,
postali bodo vneti njeni prijatelji, toda so-
vrštvo do Slovanov jih bo dovedlo na
pot, da bodo uspešno orožje vlade proti
Slovanu. Sto in sto tisočakov je darovala
in žrtvovala Avstrija za te begune tur-
škega polumeseca in v nemških listih
se ji poje tudi velika slava. Res, gniljivo
je to dobroščanje, toda za njim se skriva
prijateljstvo do Mahomedancev in odpor
in sovražstvo do Slovanov. V tem oziru
so Nemci mojstri nad Italijani.

* Naučni odsek je sprejel Glöcklov
predlog, po katerem naj bi se definitivni
okrajni šolski nadzorniki uvrstili po 7. le-
tih v VIII., po 10. letih pa v VII. činovni
razred. Poročevalec Kasper je nato iz-
javil, da kot poročevalec odstopi, ker se
s tem sklepom onemogoči cela postava,
ker temu sklepu vlada ne bi pritrdila.

* Pogubne posledice mobilizacije. »Ri-
ječke Novine« poročajo, da so v Sara-
jevu rezervisti poizkušali štrajkati. So-
glasno se poroča, da z rezervisti silno
grdo postopajo. Po Dalmaciji so cele vasi
brez moških, polja pa neobdelana. Ode-
ruhi zahtevajo po 50 do 100 odstotkov!
Rezervisti, ki se bodo vrnili, se izsele v
Ameriko. Cela sela se okužujejo s spol-
nimi boleznimi.

* Nova verska dogma? Liberalni
»Corriere della Sera« poroča, da proglasi
papež 15. avgusta za dogmo nauk ka-
toliške cerkve o Marijinem vnebovstetju.

Obrambni vestnik.

** Brošuro »Dejanja govore« zataju-
jejo! Pod tem naslovom piše torkov »Slo-
venec« doslovno: »Dež, poslanec Gangl
je bil prevzel nalogo, da zbere gradivo za
brošuro, ki je izšla pod naslovom »De-
janja govore«. — Glavno besedo imajo v
tej brošuri, obsebi umljivo — učitelj,
stebri liberalcev, kakor Žerovnik, Grmek
in tem podobni. Vmes so prišli pa tudi ne-
kateri, ki že sedaj obžalujejo, da so bili
speljani na led. Tozadevno izjavo nam je
poslala gospa Pikl, učiteljica v Zalogu,
ki obžaluje, da jo je doletela nesreča, da
je v tej brošuri in pravi, da bi bilo za
učiteljstvo bolje — manj zabavljanja in
psovok napram deželnemu odboru, Gangl,
Žerovnik, Grmek bodo z brošuro kmalu
ostali doma. — Tej »Slovenec«i trditvi
nasproti konstatujemo, da je poslala ga.
Piklova — kakor vsi drugi — svoje po-

datke popolnoma prostovoljno, želeč ob-
nem obilo uspeha! — Ako kdo sedaj kaj
»obžaluje«, to na stvari prav nič ne iz-
premeni, ampak je le dokaz — novega
pritiska, novega terorizma, izvajanega na
nesrečne ljudi! Tiste, ki se jih to tiče, naj
bo sram v dno duše! Ali pa nam klerikalci
morda zbirajo gradivo za novo brošuro?
— Sicer pa ni v brošuri nobenega zabav-
ljanja in nobenih psovok; priobčena so
gola dejstva. Ko bi ne bilo tako, bi nam
brošuro konfiscirali. V tem slučaju bi res
ostali z njo doma. Sedaj je pa nimamo
doma nič več. 25.000 slovenskih izvodov
je šlo med svet, sedaj pojde še nemški in
češki prevod. Od vsakega jezika pojde
po en izvod celo v najvišjo kabineto pis-
arno; kam so šli in kam pojdejo vsi
drugi, to bomo svoječasno povedali, ali pa
bodo povedali tisti, ki so jih in jih še bodo
prejeli. Klerikalni Cerberus naj torej s
svojo jezo ostane za lastnim pragom —
našim korakom, ki smo jih in jih še bomo
storili v obrambo svojih pravic, svoje
časti in svoje eksistence, ne bo križal ce-
ste, ki se sedaj razpleta na vse strani, ko-
der bijejo pošteni, človeška srca!

Kranjske vesti.

—r— Umrla je v Ljubljani gospa Ce-
cilija Sadarjeva, roj. Krekova, soproga
mestnega učitelja Adolfa Sadarja, stara
47 let. Mestnemu učitelju Matiji Janežiču
je umrla nadepolna hčerka Jožica, stara
komaj 19 let. — Obema rodovinama naše
sožalje!

—r— Iz seje deželnega šolskega
sveta pripoveduje »Slovenski Narod« zna-
menit pripetljaj, ki kriči o korupciji naše
klerikalne stranke: »V tej velevažni kor-
poraciji je sedaj sedem zastopnikov S. L.
S. Ti ljudje imajo v deželnem šolskem
svetu svojo večino in v pest se smejejo
vsakeum drugemu, posebno pa vladi. V
vrhovni deželni šolski oblasti je vlada
prava ničla, in le tako slabotni zastopniki
vlade, kot je baron Schwarz v deželi, je
mogel osrednji vladi v sankcijo priporo-
čati zakonski nestvor, s kojim se je vlada
sama obglavila v našem deželnem šol-
skem svetu! Ali to naj baron Schwarz
in centralna vlada med sabo uredita kakor
jima drago. — Že naprej pa se je moralo
vedeti, da bodo klerikalci uganjali v dežel-
nem šolskem svetu strahovlado, in da
bodo vse pravice s svojimi farškimi ka-
noni pomendrali. In tako se tudi godi:
vlada pa trepeti ob strani kot z vodo polit
koder. Značilen v tem oziru je slučaj od-
dajanja služb na šoli v Sp. Šiški. Bilo je
razpisano mesto, za katero je prošil edin
kompetent g. M. Mož najboljši kvalifika-
cije, z odličnim izpitom in z izbornimi
učnimi uspehi. Na vse pretege ga je pri-
poročal deželni šolski nadzornik. V nad-
zornikovo besedilo pa se je vtaknil dr.
Lampe ter oblastno spregovoril: »Tega
ne bomo imenovali, ta je Sokol!« In to
pred zbranim deželnim šolskim svetom,
očito in brez sramu! No, pa kdaj je bilo
še cigana sram? — Prosilec ni bil ime-
novan — ker je Sokol, ker je član po-
stavno dovoljenega društva. Katoliški du-
hovniki — med njimi dr. Lampe — so
poštenemu možu požrili vsakdanji kruh,
ker telovadi v društvu, katero ni vseh
spričenemu deželnemu odboru. To je kri-
vica in korupcija, ki smrdi do neba, a
vzlic temu ne opažamo nikjer tistega ve-
likega razburjenja, kot smo ga pričako-
vali. Tako svinjarijo je treba visoko na
steno pribiti, da bo zasmrdela na vse
strani.

—r— Iz seje c. kr. deželnega šolske-
ga sveta. Na ljudskih šolah so bili imeno-
vani: Amalija Sever za učiteljico na Do-
brovi, Marija Zakrajšek za učiteljico v
Metliki, Ivan Primožič za nadučitelja v
Mekinjah, Friderik Kosin za učitelja v
Gorenjem jezeru, Anton Krištof za učitelja
v Radomljah, Gabriela Šimenc za učite-
ljico v Zalogu, Avgusta Klančar za nad-
učiteljico in Angela Kenda za učiteljico v
Kamniku, Adam Draksler za učitelja v
Planini (okraj Črnomelj), Felicitas Polj-
šek in Julijana Luschützky za učiteljici
v Suhorju, Iv. Cerar za nadučitelja v Čr-
nučah, Pavel Kunaver in Franc Lončar za
učitelja na osemrazredni deški šoli v Sp.
Šiški, Marija Vider in Milena Vencelj za
učiteljici na osemrazredni dekliški šoli v
Sp. Šiški, Friderik Dermelj za nadučitelja
v Višnji gori, Terezija Furlan za učite-
ljico v Šmartnem pri Litiji, Marija Hirsch-
mann za učiteljico v Horjulu, Josip Am-
brožič za učitelja na I. mestni deški šoli

v Ljubljani. Na osemrazredni deški šoli v
Sp. Šiški je bilo razpisanih 5 mest. Ne-
zasedena mesta se še enkrat razpišejo, in
sicer 1 mesto za izključno moške, ostali
dve mesti pa s kompetenčno pravico za
moške in ženske. Na ljudski šoli na Viču
se sistemizira mesto veroučitelja. V Ma-
lem Slatniku se ustanovi dvorazredna
ljudska šola. Trorazredna šola v Planini
pri Logatcu se razširi v štirirazredno
ljudsko šolo. Ustanovi se dvorazredna
ljudska šola v Stranjah. Sprejme se pred-
log, da je podeliti naslov profesorja pra-
vim učiteljem na mestnem dekliškem li-
ceju: Ivan Mlakar, dr. Pavel Grošelj, dr.
Pavel Pestotnik, dr. Ivan Pretnar, dr.
Rudolf Molst in Josip Brce. Sprejme se
predlog, da je pomakniti v VIII. činovni
razred srednješolske profesorje: Josip
Bučar, Martin Majcen, Makso Pirnat,
Josip Reiser, Bogumil Remec, dr. Hen-
rik Svoboda.

—r— C. kr. okrajni šolski svet za
kranjski šolski okraj se je na podlagi § 23.
zakona z dne 23. oktobra 1912, dež. zak.
št. 66, nanovo ustanovil in obstoji iz sle-
dečih članov: 1. predsednik: c. kr. okrajni
glavar v Kranju, odnosno njegov namest-
nik v uradnem vodstvu političkega okraj-
nega oblastva. 2. od knezoškofijskega or-
dinarijata imenovan duhovnik: dekan
Anton Koblar v Kranju; njegov namestnik
Alojzij Sarc, župnik v Šmartnem. 3. Ve-
ščaka-učitelja: Vilibald Rus, učitelj v
Kranju, Franc Luznar, nadučitelj na Prim-
skovem; namestnika: Karol Završnik, uč.
v Dupljah, Lovro Perko, nadučitelj v Po-
ljanah. 4. Zastopniki občin: a) za sodni
okraj kranjski: Blaž Zabret, župan v
Predoslju; njegov namestnik Anton Ko-
ritnik župan v Cerkljah; b) za sodni okraj
škofjeloški: Matija Mrak, dekan v Stari
Loki; namestnik: Franc Uršič, župan na
Trati; c) za sodni okraj trškiški: Josip Po-
tokar, župnik v Trzinu; namestnik: Josip
Ahačič, posestnik v Steničnem, št. 6; 5.
Zastopnika deželnega odbora: Dr. Ivan
Hubad, okrajni zdravnik v Škofji Loki,
Janez Brodar, posestnik v Hrastju pri
Kranju; namestnika: Avgustin Šinkovec,
župnik v Škofji Loki, Iv. Kumer, posest-
nik v Kranju. 6. Okrajna šolska nadzor-
nika: Karel Simon, v Kranju, dr. Henrik
Svoboda, v Ljubljani.

—r— Strel v šoli. Šestošolec I. dr-
žavne gimnazije Jožef Ferjančič je prin-
esel nabasan samokres v šolo in ga po-
kazal svojemu sošolcu Anton Bataglju, ki
ga je radovedno ogledoval. Nakrat se je
pet minut pred poukom, samokres izpro-
žil, in krogla je Bataglja zadela v levo
nogo pod kolenom. Ranjenega Bataglja
so prepeljali v deželno bolnišnico.

Štajerske vesti.

—š— Za vročinske počitnice, prosti
popoldnevi, po kmetih je čuti vedno več
glasov iz krogov naših pedagogov. Pa
kaj bi ne? Saj se ponajveč najde na deželi
šole z razredi, v katerih sedi 80—120,
časih tudi še več otrok. Da v časih vro-
čine, kot smo jo imeli zadnji dni, ni mo-
goče poučevati s povoljnim uspehom, se
pač razume. Tozadevne izpremembe bi
bile gotovo dobro došle.

—š— Nemška kultura. Iz Gradca po-
ročajo o nekem dogodku, ki kaže nemško
kulturo zopet v jako lepi luči. Trije di-
jaki in en pošni praktikant so ponoči
počakali nekega njim neljubega študen-
ta medicine. Ko so trčili z njim skupaj,
so planili nanj in ga prav krvavo pre-
tepli. Prebili so mu zgornjo ustnico in
čeljust in mu izbil en zob, tako da so
ga težko ranjenega morali prenesti v
bolnišnico. Ako se stepe kje preprosti
kmetiški slovenski fantje, nemško časo-
pisje kar nori in skače od veselja, sedaj
pa so lepo tihi, ker so pokazali njih iz-
obraženci — nemško kulturo.

Goriške vesti.

—g— Tiranske razmere v tolminskem
šolskem okraju. Dolgo, dolgo smo čakali,
da so nam pričeli pošiljati plačo potom
čakovnega računa. Bili smo deležni te mi-
losti s 1. januarjem t. l., a menim, da si
zdaj gotovo želi slednji tolminski učitelj,
da bi bilo ostalo pri starem — da bi
prejel svojo plačo na davkariji. — Zdaj je
namreč že drugi mesec, ko sem moral
prvega šele študirati, kdaj mi bodo poslali
dobro prislužene krone. Prejšnji mesec

sem prejel plačo tretjega, a danes smo
že četrtega junija, o plači pa ni ne
duha ne sluha! Kaj naj delajo oni učitelji-
očetje, ki imajo svoje otroke v mestu v
šoli? Kje na dobijo prvega denar, da ga
pošljejo svojim otrokom za stanovanje in
hrano? Ali naj si ga izposodijo, ko bi pa
moral svojega dobiti?! — Prosimo slavni
c. kr. okrajni šolski svet, da bi temu od-
pomogel ter doposlal učiteljem plače pra-
vočasno!

—g— Obrtna nadaljevalna šola v Aj-
dovščini je sklenila svoje tretje leto v
nedeljo, dne 1. junija, z običajno razstavo
pismenih izdelkov vseh obrtnih učencev.
Pri zaključitvi se je zbralo precej domačih
obrnikov ter učenci, ki jih je pozdravil
gospod župan Kovač kot predsednik šol.
odbora obrtne nadaljevalne šole. Poročilo
o šolskem letu 1912/13. pa je podal vodja
šole tov. Pavel Plesničar. Iz tega posne-
mamo, da je obiskovalo šolo 25 učencev
in to 7 čevljarjev, 3 mizarjev, 2 krojača, 4
ključavničarjev, 1 zidar, 1 pek in 7 trgov-
skih učencev. Vsepih je bil dovoljen. S
prihodnjim šolskim letom se otvorita I. in
II. razred ter se bo sprejelo v šolo tudi
ženski naraščaj.

—g— Vzporod šolske slavnosti pri
Sv. Križu. 1. Gregorčič: »Mojim slavi-
cem«, deklamacija. 2. Pozdrav. 3. Aljaž:
»Šolski mladini«, troglasen zbor. 4. Gre-
gorčič: »Ojliki«, deklamacija. 5. Stritar:
»Oba junaka«, prizor spetjem. 6. Mara
Gregoričeva: »Čista vest«, igra. 7. Stri-
tar: »Stari oglar«, deklamacija. 8. Volarič:
»Divja rožica«, dvoglasen zbor. 9. ***
»Slepec«, prizor. 10. *** »Fantje od fa-
re«, nastop s petjem. — Odmor. — 11.
Kosi: »Kosova gostija, spevoigra. 12. Volc:
»Osulo vejam se je cvetje«, ... deklama-
cija. 13. Ruska narodna: »Sarafan«, pri-
zor s petjem. 14. *** »Boj se meše-
tarjev!...« igra. 15. Narodna: »Sirota«,
prizor s petjem. 16. Stritar: »Vinska trta«
in »Čuden gost«, deklamaciji. 17. Mara
Gregoričeva: »Cvetličarica, inlekarica,
krušarica«, nastop s petjem. 18. ***
»Urban iz Ribnice«, prizor s petjem. 19.
Parma: »Mladi vojaki«, nastop s petjem.
20. Telovadba: a) proste vaje s palicami,
b) igre. Pevske točke se proizvajajo s
spremljevanjem klavirja.

—g— Za mladino v Gorici. Poročajo
nam: Prihodnje šolsko leto otvorijo v
Gorici slovensko sirotišče. Obenem otvo-
rijo slovenski dekliški zavod za učenke in
dijakinje, ki obiskujejo slovenske šole v
Gorici. Zavod bodo vodile šolske sestre.

—g— Zaradi nemoralnega ravnanja
z otroki je bil aretiran neki Anton Humer
s Tolminskega.

—g— 50letnico zrelostnega izpita so

praznovali v Seslanu sledeči gospodje:

Monsgr. Ivan Kolavčič, dvorna svetnika

Matija Trnovec in Franc Canevari, višje

deželnosodni svetnik Franc Kodrič, de-

želnosodni svetnik Henrik Krušič in učitelj

v pokoju Josip Toroš.

—g— Obrtno-nadaljevalna šola v

Mirnu je imela minolo nedeljo zaključek

šolskega leta. Ob tej priliki se je zbralo v

šolski dvorani obilo število domačega in

drugega občinstva. Po pozdravnem go-

voru predsednika kuratorija župana Petra

Uršiča je orisal važnost in namen obrtno-

nadaljevalne šole voditelj šole Anton Fer-

lat ter pri tem podal sledeče poročilo:

V I. razred je bilo vpisanih 26, v II. razred

pa 20 učencev. V obeh razredih je bilo

skupno: čevljarjev 29, zidarjev 5, mizar-

jev 4, krojačev 1, strojarjev 5, ključavni-

čarjev 2. Kakor vsako leto tako je bilo

tudi letos na razstavi razstavljenih lepo

število jako lepih in čednih izdelkov.

—g— Sklep šolskega leta na ljudskih

šolah v Gorici bo dne 28. t. m. Na srednjih

šolah v Gorici pa 5. julija.

—g— Okrajna učiteljska konferenca

v Gorici bo dne 30. t. m. v telovadnici

ženskega učiteljskega.

—g— Učiteljske vesti. Ker je učitelj

v Biljah Drogenik obolel, ga začasno sup-

lira okrajni učitelj Anton Mungerli.

Nadučitelj v Zaloščah Iv. Golja je dobil

začasni dopust. Suplira ga okrajni učitelj

Franc Martinc. — Umrlega učitelja v

Levpi Hojaka suplira Anica Mungerli-

jeva.

—g— S Krasa na Goriškem nam pi-

šejo: Dne 4. junija t. l. se je zbralo uči-

telstvo sezanskega okrajnega glavarstva

k letni okrajni učiteljski konferenci, ki se

je vršila v šolskem poslopju v Dutovljah.

Predsednik, c. kr. okrajni šolski nadzor-

nik M. Kante, otvoril nekaj minut po 9. uri

konferenco ter pozdravi navzoče učitelj-

stvo in dutovljanskega in tomajškega žu-